

ALMAN EMEKÇİ ODALARI VE SENDİKALARLA İLİŞKİLERİ

Dr. İsmail KARAPINAR

I. GİRİŞ

Federal Almanya'nın iki Federe Devletinde (Saarland ve Bremen'de) Emekçi Sendikaları yanında özel Emekçi Temsilcilikleri (Saarland'da Çalışma Meclisi=Odası, Bremen'de Emekçi Odaları=Meclisi) bulunmaktadır (1).

Alman Anayasa Mahkemesi, Bremen ve Saarland Federe Devletlerinde çalışan bütün emekçilerin yasal olarak (kanunen) üyesi buldukları bu kurumların, kamu hukuklu tüzel kişisi olarak kuruluşu hakkındaki kanunların (yasaların) anayasaya uygun olduklarına karar vermiştir (2). Bu nedenle iki emekçi tarafından Anayasa Mahkemesinde açılan ve Emekçi ve Çalışma Odalarında zorunlu üyeliğe karşı yönelen davayı (anayasa davası), anayasa mahkemesi reddetmiştir. Bu karar da, yarım asırdan beri mevcut olan ve devlet teşkilâtında yönetime katılan Bremen ve Saarland Federe Devletlerindeki Emekçi ve Çalışma Odalarının varlıklarını bundan sonrada idame ettirebilecekleri (südürebilecekleri) belirtilmektedir (3) (4).

örgütlenme hakkı ile ilgili olarak Alman Anayasa Mahkemesinin vermiş

- (1) Kşl. Jürgen Peters, Arbeitnehmerkammern in der Bundesrepublik Deutschland 1973, s. 116, 131; Vossieg, Die Zwangsmitgliedschaft bei den Berufskammern und das Grundgesetz, Diss, Köln 1950; Gass, DÖV 1960, s. 788 vd.; Werner Thieme, Subsidiarität und Zwangsmitgliedschaft, Erwägungen zur Verfassungsmaessigkeit der Arbeitskammer des Saarlandes, 1962; Zacher, Arbeitnehmerkammern im demokratischen und sozialen Rechtsstaat 1971.
- (2) Kşl. BVerfG Vom 18-12-74 in: NJw 1975, s. 1265; DÖV 1975, s. 497.
- (3) Emekçi = İşalan (Arbeitnehmer: Arbeiter = İşçi ve Angestellte = Müstahdem, ücretli memur).
- (4) Çalışma Meclisi (Odası) = Arbeitskammer
Emekçi (İşalan: İşçi ve ücretli memur) Odası, Meclisi = Arbeitnehmerkammer.

olduğu bu kararın hareket noktasını, «Meşru Kamu Görevleri = Hizmetleri», «Yasa Koyucunun Takdiri», «Anayasaya uygun düzene riayet», «Nüspî = izafi Hukuk Devleti İlkesi» ve «Kamu Hukuku Örgütünün gerekliliği = lüzumu» gibi ilkeler oluşturmaktadır.

Anayasa Mahkemesinin 18.12.74 tarihli kararına (4) göre, Bremen ve Saarland Federe Devletlerinde çalışan bütün emekçilerin zorunlu üye oldukları Emekçi Odalarının, Kamu Hukuku Kurumları (Tüzel Kişileri) olarak kuruluşu hakkındaki kanunlar (Gesetz für die Arbeitnehmerkammern im Lande Bremen und Gesetz über die Arbeitskammer für das Saarland), Alman anayasasına uygundur. Bu karar, adı geçen kanunların iptali için Anayasa Mahkemesinde açılan bir dava sonunda verilmiştir.

II. Emekçi Odalarının (Die Arbeitnehmerkammern) Tarihi Gelişimi

Müstahdem Odaları (Angestelltenkammern) ve İşçi Odaları (Arbeiterkammern) ile ilgili esaslar (kurallar), Saarland Federe Devleti Anayasası (m. 59) ile 8.5.1920 tarihli Bremen Federe Devleti Anayasasında (m. 83 ve 84) yer almıştı. 1947 tarihli Bremen Anayasası da aynı hükümleri ihtiva etmektedir.

Emekçi Odaları da, ticaret, esnaf ve sanayi, Zanaatçı ve Ziraat Odaları gibi, Kamu Hukuku Tüzel kişileriydiler.

Anayasada yer alan bu temel kurallara istinaden 17.2.1921 tarihinde bir İşçi Odaları Kanunu ve bir de Müstahdem Odaları Kanunu —aynı mahiyette olmak üzere— çıkarıldı (5).

Adı geçen kanunlar gereğince, işçi ve müstahdemlerin, İşçi ve Müstahdem Odalarına üye olmaları zorunluluğu vardı. 1936 tarihinde feshedilen bu Odalar, askeri hükümetin 22.6.1945 tarihli kararnamesi ile yeniden kuruldu; ancak bu kez üye olma zorunluluğu yoktu.

Bremen Federe Devletindeki Emekçi (İşçi ve Müstahdem) Odaları Hakkındaki 3.6.1956 tarihli Kanun (6), önceki hukuki durumu yeniden ihya etti ve bu kanun (yasa), 24.3.1964 (7) ve 23.12.1965 (8) tarihli kanunlarla önemsiz bazı değişikliklere uğradı.

Adı geçen kanunun m.22 göre, Emekçi Odaları, mali ihtiyaçlarını karşılamak amacıyla, oy hakkına sahip olan üyelerinden, Genel Kurulca tespit

(4) Bkz. BVerfG, Beschluss v.18.2.74—1BvR. 430/65, 259/66.

(5) Bkz. Brem. Ges. Bl. s. 291, 296.

(6) Bkz. GBl. der Freien Hansestadt Bremen, s. 79

(7) Bkz. GBl., s. 41.

(8) Bkz. GBl., s. 156.

edilen miktar ve seviyede aidat toplar. Şu anda aidat oranı (yüzdesi), brüt ücretin %0,1 olup, Müstahdemler Odasında aylık aidat miktarı (tutarı) en fazla 2, 80 DM. dir.

Aidatlar, işverence kesilir ve maliye dairesi (Müdürlüğü) vasıtasıyla adı geçen Odalara tediye edilir (ödenir).

Bremen Federe Devletindeki hukuiki duruma paralel olarak, 18.9.1925 tarihli bir yönetmelikle Saar mıntıkası (bölgesi) için bir Çalışma Odası (die Arbeitskammer) kuruldu. Bu oda da, eşit oy hakkına sahip 18 işçi-ve işveren temsilcisi bulunuyordu; adı geçen odanın görevi, üyelerini hükümet komisyonunda temsil etmek ve onların müşterek ekonomik, sosyal ve kültürel menfaatlerini savunmak ve korumaktır.

Çalışma Odasının faaliyeti 1935 tarihinde sona erdi; ancak 1945 tarihinden sonra tekrar faaliyete geçti. 15.12.1947 tarihli Saarland Anayasasının m.59/1 göre (9), Saarland ekonomisi, kamu hukuku temsilcisini, duruma göre, Sanayi ve Ticaret Odası, Esnaf ve Zanaatçılar (Zanaatkârlar) Odası, Ziraat Odası ve Çalışma Odası içinde bulacaktır.

30.6.1951 tarihinde Saarland'da bir Çalışma Odası kurulması hakkında 255 numaralı bir kanun (10), 15.11.1960 ve 5.7.1967 tarihli (846 numaralı) Saarland Çalışma Odaları Hakkındaki kanunlarla önemli ölçüde değiştirilmiştir (11).

Çalışma Odası, görevlerini ifa amacıyla, Saarland'da çalışan emekçilerden —çıraklar (12) ve stajyerler hariç— miktarı (tutarı) Temsilciler Kurulunca saptanan aidatlar toplar (m.18). Aidat miktarı, brüt iş ücretinin %0,17 kadar olup, şu anda en yüksek aylık aidat tutarı 2 DM kadardır. İşverenler, aidatları, emekçilerin ücretlerinden kesmek ve maliye müdürlüğü (Finanzamt) kanalıyla Çalışma Odasına ödemekle yükümlüdürler (m.18).

Emekçi Odaları, aynı şekilde, Avusturya ve Lüksemburg gibi bazı Avrupa ülkelerinde de mevcuttur (13).

Sosyal Politikacılar, Bremen ve Saarland'daki teorübelerin ışığı altında, bu çeşit (nevi) odaların, Federal Almanya'nın diğer Eyaletlerinde (Federe

---

(9) Bkz. Amtsbl., s. 1077.

(10) Bkz. Amtsbl., s. 980.

(11) Bkz. Amtsbl., s. 887, 635.

(12) Çıraklar: a) Genel bir eğitim gören çıraklar (Lehrlinge), b) Özel bir branşta özel bir eğitim gören çıraklar (Anlernlinge) olmak üzere iki gruba ayrılmaktadırlar.

(13) Bkz. Arbeit und Recht, Zeitschrift für Arbeitspraxis, Jg. XXIII, Heft 9, Köln 1975, s. 285.

Devletlerinde) de kurulmasını savunmaktadırlar. Nitekim 1972 yılında, çalışma (ve Emekçi) Odaları için tüzel kişiliği haiz bir Federal Çalışma Birliği (Bundesarbeitsgemeinschaft für Arbeitskammern e.V.) teşkil edildi (kuruldu). Ancak Sendikaların karşıt (muhalif) tutumu nedeniyle, bütün ülke çapında (seviyesinde, düzeyinde) Emekçi Odaları kurulmasını öngören bir kanuni (yasal) düzenleme henüz getirilememiştir. Fakat Doktrinde ve hukuk Literatüründe (hukuk ilminde), Emekçi Odalarının kuruluşu ve zorunlu üyelik caiz görülmekte ve kabul edilmektedir (14).

III. Emekçi Odalarına Zorunlu Üyelik

Alman Anayasasının m.9, bir Kamu Hukuku Kurumuna zorunlu üyelik şartından bahsetmemektedir. Bu hüküm, münhasıran Özel Hukuk Kuruluşları kurmayı, onlara girmeyi (üye olmayı) veya ayrılmayı (üyelikten istifa), uzak kalmayı (üye olmamayı) garanti etmekte, güvence altına almaktadır. Ancak Anayasanın m. 2/1 uyarınca, böyle bir zorunlu üyelik, yalnız anayasaya uygun bir düzen (anayasal düzen) çerçevesinde mümkündür. Bundan başka, Kamu Hukuku Kurumları, sadece meşru (yasal) görevlerini ifa için kurulabilirler. Devletin hangi görevlerinin devlet dairelerince (resmî makamlarca) değil de, bilâkis ayrı (özel olarak kurulmuş) Kamu Hukuku Kurumları tarafından yerine getirileceği hususunda karar vermek, Yasa Koyucunun takdirine kalmış bir şeydir. Federal Anayasa Mahkemesi, Kanun Koyucunun takdir hakkının sınırlarına riayet edip etmediğini, ölçüyü aşip aşmadığını kontrol edebilir (denetleyebilir). Ancak Anayasa Mahkemesinin, teşkilâtın (örgütün) şeklinin (biçiminin) maksada uygun olup olmadığını yahut zbrunlu (gerekli) bulunup bulunmadığını denetim yetkisi yoktur (15).

IV. Kuruluş Şartları

Zorunlu üyeliği öngören bir Kamu Hukuku Kurumunun kurulabilmesi için aranan ilk şart, bu Kurumun meşru (yasal) kamu görevlerini ifaya yönelik olması gerekir (16). Ancak bununla, özel teşebbüsler tarafından etkili bir şekilde görülemeyen (ifa edilemeyen), devletin dar anlamdaki görevlerinden sayılmayan ve bu nedenle de bizzat devlet makamlarınca görülmesi (ifası) zorunlu olmayan, fakat görülmesinde (ifasında) gittikçe artan bir toplum menfaati bulunan görevler anlaşılacak gerekir.

(14) Bkz. J. Peters, Arbeitnehmerkammern in der Bundesrepublik Deutschland 1973, s. 163.

(15) Bkz. BVerfGE 10, s. 354 (s. 361 vd.); 12, s. 319 (s.323); 15, s. 235 (s. 239); von Mangoldt/Klein, Das Bonner Grundgesetz, 2. Auflage, Anm. III/6, s. 320, zu Art. 9; Maunz/Dürig/Herzog, Grundgesetz, Rdnr. 41, 44, zu Art. 9.

Devlet, kendisine tanınan takdir hakkına dayanarak, bu neviden görevlerin yerine getirilmesini (ifasını), bu amaçla kurulan Kamu Hukuku Kurumlarına devretmektedir. Emekçi ve Çalışma Odaları da bu tür kurumlar arasında yer almaktadır.

V. Emekçi (İşalan=Arbeitnehmer) Odalarının Meşru (kanuna uygun)

Görevleri, Hakları ve Yetkileri

Bu Odaların, üyelerine karşı, kaideten, müdahale yetkisi yoktur. Bunlar, dış ilişkilerde öğüt (nasihat) verme, danışmanlık yapma, teklif ve tavsiyelerde bulunma, rapor tanzim etme, bilgi ve haber verme, emekçileri haklı davalarında destekleme ve yardım etme gibi işleri görürler; Odaya üye olanlara hizmet sunmak, onlara tavsiyelerde bulunmak, danışmanlık yapmak, yardım etmek gibi görevleri mevcut olup, emredici bir makamın haiz olduğu hak ve yetkileri yoktur.

Emekçi Odalarına kanunen yüklenen bu görevler, kazai (yargısal) içtihatlarca da meşru kamu görevleri olarak nitelendirilmekte ve caiz görülmektedir (kabul edilmektedir) (17).

Resmi makamların ve mahkemelerin ihtisası gerekli kılan branşlardaki sorunlarını hallederek (çözerek) onlara yardımda bulunmak, herşeyden önce haber ve rapor hazırlamak, Emekçi Odalarının gerçek faaliyetlerinin ağırlık merkezini teşkil etmektedir. Bundan başka, bu odalar, Kanun Koyucunun faaliyetlerine, inisiyatif (girişim) ve dinleme hakları dolayısıyla doğrudan doğruya tesir icra edebilirler; özellikle Bremen Eyaletindeki Emekçi Odalarına yasa koyucunun nezdinde girişimde bulunma ve dinleme hakkı sağlanmış bulunmaktadır. Bu durumları ile adı geçen Odalar, devlet organlarına yakın bir mevkiye yükselmektedirler.

VI. Yasal Düzenleme

Kanun koyucu, Emekçi Odalara örgütünü (teşkilatını), çalışan bütün emekçilerin zorunlu üyeliği ilkesi üzerine inşa etmiştir. (18). Böylece, kural olarak, Ekonomik (iktisadi) ve çalışma hayatında, kişisel hareket (davranış) özgürlüğü temel hakkında, hissediler bir müdahale, kendiliğinden, ortaya çıkmış bulunmaktadır. Ancak kişiye (emekçiye=işalana) zorunlu üyelik dolayısıyla isabet eden (tahmil edilen) yük, bu suretle ona ve topluma (topluluğa) sağ-

(16) Bkz. BVerfGE. 10, s. 89, 102; 15, s. 235. 241.

(17) Bkz. BVerfGE. 15, 235,239 vd.

(18) Kışl. Yukarıda zikredilen Kanunların ve Anayasanın ilgili hükümleri :
s. 2—6,8

lanan menfaatlerle akılcı bir ilişki ve nispet (oran) dahilinde mukayese edilirse (karşılaştırılırsa), bu yükün bariz bir şekilde (açık olara) cüzi (az) ve önemsiz kaldığı görülür (19).

VII. Emekçi Odalarına Karşı Yöneltilen Tenkitler

Alman İşçi Sendikaları Birliği (Konfederasyonu=Der. Deutsche Gewerkschaftsbund) ve Alman Müstahdemler Sendikası (Der Deutsche Angestellten-Gewerkschaft), bu tür (nevi) Odaların kurulmasını hoş karşılamamakta ve tenkit ederek karşı çıkmaktadırlar. Bunlar Emekçi Odalarının kurulmasını «lüzumsuz» (gereksiz) olarak nitelendirmektedirler; zira kanunen bu odalara tahmil edilen (verilen) görevler, aynı şekilde ve zamanda, Sendikalar tarafından da görülebilir ve gerçekte uzun zamandan beri onlar tarafından ifa edilmektedir. Diğer taraftan, sendikalar, giriş (üye olma) serbestisi prensibine dayanmaktadırlar; aynı zamanda sendikalar, anayasada yer alan «serbestçe örgüt kurma» (Örgütlenme özgürlüğü) ilkesine sadık kalmakta ve riayet etmektedirler (Art. 9 Abs. 1 GG).

Koalisyonlara, herşeyden önce sendikalara, hem mevcudiyetleri (varlıkları), hemde koalisyona uygun faaliyetlerini her türlü endişe ve müdahaleden uzak (masun) ve fasilasız (aralıksız) olarak icra edebilmeleri garanti edilmiştir (güvenceye kavuşturulmuştur) (Art. 9 Abs. 3GG). Zorunlu üyeliği gerektiren bir devlet kurumunun kuruluşu vasıtasıyla (yoluyla) Sendikaların görev alanlarına girmenin (sızmanın), anayasaya uygun olarak korunan sendikal haklara zarar verebileceği ve onları zedeleyebileceği ileri sürülmektedir.

VIII. Emekçi Odaları ve Sendikalar Arasındaki Görev Rekabeti (yarışması)

Yukarıda ifade edilen tenkitlerin ışığı altında, Emekçi Odalarının görevleri ile İşçi Sendikalarının vazifeleri arasında, gerçekten, hakiki bir rekabetin mevcut olup olmadığı sorusu akla gelebilir. Emekçi Odaları Kanununun bu Odalara yüklediği görevler dikkate alınrsa, böyle bir rekabetin varlığı, ilk bakışta inkâr edilemez; zira emekçilerin menfaatlerini iktisadi, sosyal ve kültürel yönden ilerletmek ve idrak etmek (Bremen ve Saarland Emekçi Odaları K.m.1 f.1), Alman Sendikalar Birliği Konfederasyonu) ve diğer münferit (mahalli) Sendikaların Tüzüklerinde de belirtildiği gibi, eskidenberi Sendikaların da görevlerini teşkil etmektedir.

Alman Anayasa Mahkemesinin kazai içtihatlarına göre, koalisyonlara (sendikalara), koalisyona uygun faaliyetlerinin yalnız merkezi (öz) alanı (sahası) içinde kalan kısmı, Anayasa Hukukunca garanti edilmiştir; yani sendikaların kuruluşunu gerekli kılan ve varlıklarının idamesi (devamı) ve güvencesi için kaçınılmaz telakki edilen faaliyetler, Anayasaca teminat altına alınmış bulun-

maktadır (20). Bütün koalisyonların amacı, çalışma ve ekonomik (iktisadi) şartları korumak ve geliştirmek (yükseltmek) olup bu amaçlar, sendikalar tarafından, işverenlerle ücret ve çalışma şartları (koşulları) konusundaki mücadeleler sonunda emekçiler için mümkün olduğu kadar daha müsait toplu iş sözleşmeleri aktederek ve icabında çalışma mücadeleleri (Grev) ile isteklerini kabul ettirerek yerine getirilmektedir.

Bu nedenle Alman Anayasa Mahkemesi, Alman Anayasasının m. 9/III'nun öz (merkez) sahasını (çekirdek kısmını), herşeyden önce toplu iş sözleşmesi sistemi ve koalisyon serbestisi (özgürlüğü) içinde, toplu iş sözleşmesinin tarafları yönünden dikkate almaktadır (21). Buna göre, sendikaların kendilerine özgü ve hatta, kaideten, devletinde çekimsiz (tarafsız) kaldığı faaliyet alanları, işte burada —(TİS sistemi, Koalisyon özgürlüğü ve TİS'ne taraf olma)—bulunmaktadır (22).

Emekçi menfaatlerinin geneltemsili üzerindeki nevi şahsına münhasır bu hak, devlete ve diğer kamu kurumlarına devredilemez. Eğer bu hak, diğer özel örgütlere veya münferit bazı Kamu hukuklu Kurumlarına da tanınırsa (verilirse), bu taktirde gerçek anlamda bir rekabet bahis konusu olabilir ve bu kurumlar, sendikaların etki olanaklarına, tesir alanlarına ve hatta varlıklarına zarar verebilir (dokunabilir).

IX. Emekçi Odalarının Yapamayacakları İşler ve Yetki Sınırlandırması

Herşeyden önce, Emekçi Odalarının, Sendikaların işverenlerle olan çalışma mücadelesine müdahale etme, karışma yetkisi yoktur. Zira Emekçi Odaları, ne toplu iş sözleşmesi aktedebilir, nede böyle bir akdın muhtevası üzerinde (muhtevasının tayin ve tespitinde) doğrudan doğruya herhangi bir tesir icra edebilirler; bunlar, çalışma mücadelesine cüzi de olsa) ancak tahkim yahutta sadece müzakereler yoluyla ve dolaylı olarak katılabilirler. Bu Odaların, müşahhas (somut) iş ilişkilerine karışma (müdahale) hakları yoktur; aynı şekilde bunların, işverenle ihtilâfa (uymazlığa) düşen münferit emekçilere hukuki himaye bahşeden (sağlayan) yerleri ve yetkileri de mevcut değildir. Bu Odalar, yalnız genel hukuki sorunlar hakkında nasihat (öğüt) verebilirler, müzakerelere katılabilirler, danışmanlık yapabilirler, tavsiye ve açıklamalarda bulunabilirler. Emekçi Odaları, İş ve Sosyal Mahkemelerdeki davalarda, sendikaların (sendika temsilcilerinin) haiz oldukları özel dava ehliyetinden de yoksundurlar (23). Böylece Sendikaların en önemli faaliyet alanları ve görev sahaları, Emekçi

(20) Bkz. BVerfGE 4, 96, 101 vd.; 28, s. 295, 304 vd.

(21) Bkz. BVerfGE 4, s. 96, 106; 18, 26.

(22) Bkz. BVerfGE 28, s. 295, 304.

(23) Bkz. ArbGG m. 11. ve SozGG m. 73/6.

ve Çalışma Odalarının rekabetinden masun (korunmuş) kalmaktadır. Bu nedenle sendikaların varlıklarının Çalışma ve Emekçi Odalarınca tehlikeye düşürül-
rüğünden söz edilmez.

Diğer yandan, bu odalarca kurulan kuruluşların, serbest (özgür) ekonominin veya sendikaların aynı amaca yönelik teşebbüsleri ile rekabete girişmeleri de olanaksızdır; zira devlet denetimi buna mani olmaktadır (24).

Emekçi Odaları, her iki Federe Devlet de de (Bremen ve Saarland) Sosyal yasanın önemli ve kurumsal olarak büyümekte (gelişmekte) olan mütemmim cüzülerini teşkil etmekte ve oluşmaktadırlar.

Çalışma Odası ile ilgili temel hüküm, Saarland anayasasının m. 59 de yer almaktadır. Vaktiye bu durum, Bremen'de de aynıydı (1920) tarihli Bremen Anayasası m. 83, 84); 1947 tarihli Bremen Anayasası da vaktiye mevcut olan hukuki durumu ihya etmiştir (25).

Her iki eyalette de (Federe Devlet), sendikalarla Emekçi Odaları arasında memnuniyet verici bir iş bölümü ve görev taksimi gerçekleştirilmiş ve geliştirilmiştir. İşçi Konfederasyonunun, kaideten, aleyhteki (reddedici) tutumu, yerel (m a h a l l i) sendika örgütlerinin bu Odalarla birlikte ve uyum (ahenk) içinde çalışmalarına mani olmamaktadır. Hatta mahalli sendikalar, harpten sonra Emekçi ve Çalışma Odalarının tekrar (yeniden) kuruluşunu olumlu ve saygıyla karşılamışlar ve teşvik etmişlerdir.

Öte yandan bütün emekçilerin (işçilerin) bu Odalara zorunlu üye olmaları, odaların görevlerinin uygun (ahenkli) bir biçimde yerine getirilmesi için gerekli olup olmadığı ve bunun sonucu müferrit emekçi için artan (büyüyen) bir yükümlülüğün beklenebilir nitelikte olup olmadığı soruları akla gelebilir. Ancak bu sorulara, olumlu yönde cevap vermek gerekir; zira Alman Anayasa Mahkemesinin Sanayi ve Ticaret Odaları için örgütlenme zorunluluğunun (zorunlu Üyelik) gerekliliği hakkında vermiş olduğu karar ve gerekçe, esas itibarıyla Emekçi Odaları hakkında da geçerlidir (26). Fakat üyenin aktif (faal) çalışmasını gerektiren herhangi bir vazife ve yükümlülük olmadığı gibi, Emekçi Odalarının, üyelerinin mesleki icraatını düzenlemek, kural koymak veya mesleki yükümlülüklerle aykırılık halinde, disiplin cezası vermek yetkisi de yoktur. İşçilerin (İşçi ve müstahdemler),

(24) Bkz. Arbeit und Recht, Zeitschrift für Arbeitspraxis, Herausgeber: Deutscher Gewerkschaftsbund, 23. Jg., Heft 9, Köln 1975, s.284 vd.

(25) Bkz. Spitta, Kommentar zur bremischen Verfassung von 1947 (1960), Einl, s. 11 vd., und Erl. zu Art. 46, s. 105 vd.

(26) Bkz. BVerfGE 15, s. 235, 242 vd.

Emekçi Odalarına ödedikleri aidatlar, münferit (tek) emekçiye (İşalana) hissedilir bir yük getirmeyecek kadar cüzi (az) dır.

Diğer yandan, bu odalara üye olma zorunluluğu, sendikalara girmeyi (üye olmayı) da etkilememekte, azaltmamaktadır; zira Bremen ve Saarland'da Sendikaların örgütlenme (teşkilatlanma) derecesi %55 olup, Federal Almanya ortalamasının (%35'in) çok üstünde bulunmaktadır (27).

X. Türkiye'de Emekçi Odaları Kurulmasının Gerekliliği

Federal Almanya'da olduğu gibi, ülkemizde de Emekçi Odalarının kurulması ve çalışan bütün emekçiler (İşalılar=işçi ve müstahdemler) için zorunlu üyelik koşulunun getirilmesi faydalı ve aynı zamanda gerekli görülmektedir; zira sendikaya üye olmayan milyonlarca emekçi kitlesi herhangi bir mesleki örgüte üye olmadan çalışmaktadır. Diğer yandan örgütlenmemiş emekçilerin istismar edilmesi, sömürülmesi bariz bir şekilde kolay olmaktadır. Gerçekten herhangi bir Emekçi örgütüne üye olmayanlar gizli kapalı olarak, asgari ücretin altında bir ücretle çalıştırılmakta, sosyal sigortalara kayıt ettirilmemekte, iş ve diğer yasaların emekçiler lehine getirmiş oldukları hak ve olanaklardan yoksun bırakılmakta ve böylece «kanuna karşı hileli yollara tevessül edenlerin (girişenlerin) işleri daha da kolaylaşmaktadır.

Halbuki emekçiler, kendilerine danışmanlık yapacak, yardım elini uzatacak böyle bir mesleki örgüte, 3—5 TL. gibi cüzi ve sembolik bir aidatla, zorunlu üye olsalar, bu suretle daha bilinçli bir emekçi sınıfı oluşacak ve böylece istismar, sömürü ve «Kanuna karşı hile» bertaraf edilmiş veya azami ölçüde azalmış olacaktır.

Diğer taraftan, yukarıda da açıklandığı gibi, Sendikalarla Emekçi ve Çalışma Odaları arasında rekabetten ziyade, emekçilere yardım ve hizmet yönünden bir bütünleşme, birbirini tamamlama unsuru hakim (üstün) durumdadır; zira bu odaların görev alanları, sendikaların esas (asıl, öz) görev alanlarının dışında kalmaktadır. Bu nedenle, herhangi bir rekabet bahis konusu olamaz.

Diğer yandan, zorunlu üyelik, örgütlenme ve koalisyon serbestisine (özgürlüğüne) de (negative Koalitions-und Vereinigungs-freiheit) (AY. m. 46) aykırı değildir; zira ülkemizde kurulmuş bulunan diğer Odalara (Esnaf, Sanayi ve Ticaret Odaları, Ziraat Odaları vs.) zorunlu üyelik zaten mevcut olup, emekçilere de yardım edecek, danışmanlık yapacak böyle bir örgüte üye olmak, emekçilerin menfaatleri yönünden gereklidir. Şu halde kurulacak emekçi ve çalışma odalarına üyeliğin zorunlu hale getirilmesi, koalisyon serbestisinin özüne de aykırı değildir; zira asıl amaç, emekçilere yardım etmek ve onları korumaktır.

(27) Bkz. J. Peters, a.g.e., s. 116, 131.